

ÇOCUK HAKLARINA DAİR SÖZLEŞME, ÇOCUKLARIN SATILMALARI, ÇOCUK FUHŞU VE PORNOGRAFİSİ KONUSUNDAKİ EK İHTİYARİ PROTOKOL*

Genel Kurul,

Çocuk haklarına ilişkin daha önceki bütün kararlarını, bu arada özellikle açık uçlu ve oturumlar arası çalışma gruplarının çalışmalarını hareketle destekleyen ve bu çalışma gruplarının Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinin onuncu yıldönümüne kadar çalışmalarını tamamlamalarını öngören kararını *anımsatarak,*

İnsan Hakları Komisyonu'na, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye, biri çocukların silahlı çatışmalarda yer almalarına, diğeri ise çocuk satışı, fuhşu ve pornografisine ilişkin olmak üzere konulacak iki İsteğe Bağlı Protokol'ün metinlerini son haline getirdiği için *teşekkürlerini sunarak,*

2000 yılının, Çocuklar İçin Dünya Zirvesi'nin ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinin onuncu yıl dönümüne denk geldiğini; Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye ilişkin iki İsteğe Bağlı Protokol'ün Çocuklar İçin Dünya Zirvesi'nin takibi amacıyla 2001 yılında toplanacak Genel Kurul özel oturumu öncesinde kabul edilmesinin sembolik ve pratik önemini *dikkate alarak,*

Çocuğun yüksek yararının, çocuklarla ilgili her konuda gözetilecek başlıca ilke olduğu yolundaki ilkeye *sadık kalarak,*

Çocuk haklarının yaşamın her alanında korunması ve geliştirilmesi için çaba gösterme *taahhüdünü teyit ederek, ve*

İki İsteğe Bağlı Protokol'ün benimsenmesinin ve uygulanmasının çocuk haklarının korunmasına ve geliştirilmesine önemli katkılarda bulunacağını *idrak ederek,*

1. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye konulacak, metinleri bu karara ek olarak verilen, biri çocukların silahlı çatışmalarda yer almalarına, diğeri de çocuk satışı, fuhşu ve pornografisi ile ilgili iki İsteğe Bağlı Protokol'ü *kabul etmekte ve bu belgeleri kabul, onay ve imza sürecine açmakta;*

2. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'yi imzalayan, onaylayan ya da kabul eden bütün Devletler'i, bir an önce yürürlüğe girebilmeleri için bu iki İsteğe Bağlı Protokol'ü mümkün olan en kısa sürede imzalamaya, onaylamaya ya da kabule *davet etmekte,*

3. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin bu iki İsteğe Bağlı Protokol'ünün, önce Kurul'un 5-9 Haziran tarihlerinde New York'ta toplanacak "2000'de Kadınlar: 21. yüzyılda toplumsal cinsiyet eşitliği, kalkınma ve barış" başlıklı özel oturumunda, daha sonra ise Birleşmiş Milletler Merkezi'nde, Genel Kurul'un 26-30 Haziran 2000 tarihlerinde Cenevre'de yapılacak "Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi ve ötesi: Küreselleşen dünyada herkes için sosyal kalkınma" başlıklı özel oturumunda ve nihayet Birleşmiş Milletler'in 6-8 Eylül 2000 tarihlerinde New York'ta yapılacak Binyıl Zirvesi'nde imzaya açılmasını *kararlaştırmakta, ve*

4. Genel Sekreter'den, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin durumu ile ilgili olarak Genel Kurul'a sunacağı raporda, iki İsteğe Bağlı Protokol'ün durumuna ilişkin bilgilere de yer vermesini *talep etmektedir.*

Bu Protokol'ün Tarafı olan Devletler,

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin amaçlarının daha ileri düzeyde gerçekleştirilmesi ve Sözleşme'nin hükümlerinin, özellikle de 1., 11., 21., 32., 33., 34., 35. ve 36. maddelerinin uygulanması açısından, Taraf Devletler'in çocukları alınıp satılmadan, fuhştan ve

* Genel Kurul'un 25 Mayıs 2000 tarih ve 54/263 sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

pornografiden korunmalarını güvence altına almak üzere benimsemeleri gereken önlemleri artırmalarının uygun olacağı *düşüncesiyle*,

Ayrıca Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin çocuğun ekonomik sömürüden; eğitimi açısından zararlı olan veya eğitimi engelleyen ya da sağlığına; fiziksel, zihinsel, manevî, ahlâkî ya da sosyal gelişmesine zarar verebilecek işlerden korunma hakkını tanıdığını *dikkate alarak*.

Çocukların alınıp satılma, fuhuş ve pornografi amaçlarıyla uluslararası planda kaçırılmaları olaylarının önemli ölçüde yaygınlaştığı gerçeğinden duydukları *derin endişelerle*,

Çocuk satışını, fuhşunu ve pornografisini doğrudan doğruya yaygınlaştıran ve çocukların özellikle maruz kaldıkları bir fiil olarak seks turizminin yaygın biçimde sürmekte olduğundan duyduğu *kaygılarla*,

Kız çocuklar dahil olmak üzere bu konularda savunmasız bir dizi çocuk kesiminin cinsel sömürüye maruz kalma riskinin daha fazla olduğunu ve kız çocukların cinsel sömürünün ağırlıklı mağdurları olduğu gerçeğini *dikkate alarak*,

Gerek İnternet'te gerekse yeni gelişen diğer teknolojilerde çocuk pornografisinin giderek yaygınlaşmasından duyduğu *kaygılarla*, İnternet'te Çocuk Pornografisine Karşı Mücadele Konferansı'na (Viyana, 1999) ve özellikle bu Konferans'ın çocuk pornografisi kapsamına giren üretim, dağıtım, ihraç, aktarım, ithal, bilinçli olarak yanında bulundurma ve reklam gibi işlemlerin tüm dünyada suç sayılmasına ilişkin kararı ile bu konuda Hükümetlerin ve İnternet sanayiinin daha yakın bir işbirliği ve ortaklık içine girmelerinin önemine ilişkin vurgularına *atıfta bulunarak*,

Çocuk satışının, fuhşunun ve pornografisinin ortadan kaldırılmasının, bu tür işlere katkıda bulunan etmenleri, bu arada azgelişmişliği, yoksulluğu, ekonomik eşitsizlikleri, sosyo-ekonomik yapıdaki adaletsizlikleri, görevlerini yerine getiremeyen aileleri, eğitimsizliği, kırdan kente göçü, toplumsal cinsiyet ayrımcılığını, yetişkinlerin sorumsuz cinsel davranışlarını, zararlı geleneksel uygulamaları, silahlı çatışmaları ve çocuk kaçakçılığını ele alan bütüncül bir yaklaşımla daha kolaylaşacağına *inanarak*,

Çocuk satışına, fuhşuna ve pornografisine yönelik talebin azaltılması amacıyla kamuoyunu duyarlılaştırma çabalarına gerek olduğuna, bu alanda bütün tarafların küresel ortaklığının geliştirilmesinin önem taşıdığına ve ulusal ölçekte yasaların gerektiği gibi uygulanmasının zorunlu olduğuna *inanarak*,

Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinmeye İlişkin İşbirliği Hakkındaki Lahey Sözleşmesi; Çocuk İstismarının Medeni Hukuku İlgilendiren Yönleriyle İlgili Lahey Sözleşmesi; Ana-babaların Sorumluluklarıyla İlgili Yargı, Uygulanan Yasalar, İnfaz ve İşbirliği ile Çocukların Korunmalarına Yönelik Önlemlerle İlgili Lahey Sözleşmesi ve En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin 182 Sayılı ILO Acil Eylem Sözleşmesi dahil olmak üzere çocukların korunmalarıyla ilgili uluslararası hukukî belgelerde yer alan hükümleri *dikkate alarak*,

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin, çocuğun haklarının korunmasına ve geliştirilmesine yönelik yaygın kararlılığın bir ifadesi olacak biçimde sağladığı belirgin destekten *cesaret alarak*,

Çocuk Satışının, Çocuk Fuhşunun ve Çocuk Pornografisinin Önlenmesi Eylem Programı'nın, Çocukların Ticarî Amaçlı Cinsel Sömürüsüne Karşı 1996 Stockholm Kongresi Bildirgesi ve Eylem Planı'nın ve ilgili diğer uluslararası organların konuya ilişkin diğer kararlarını ve tavsiyelerini *tarıyarak*,

Her halkın çocukların korunması ve uyumlu gelişmelerinin sağlanması açısından sahip oldukları kendi geleneklerinin ve kültürel değerlerinin önemini de *gözeterek*,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

Madde 1

Taraf Devletler, çocuk satışı, çocuk fuhşunu ve çocuk pornografisini bu Protokol'de yer aldığı biçimde yasaklayacaklardır.

Madde 2

Bu Protokol'ün amaçları açısından

ÇOCUK SATIŞI

(a) Çocuk satışı, çocuğun bir kişi ya da grup tarafından, maddî ya da başka bir yarar karşılığı bir başkasına verildiği herhangi bir fiil ya da işlem anlamına gelir.

ÇOCUK FUHŞU

(b) Çocuk fuhşu, çocuğun maddî ya da başka bir yarar karşılığı cinsel etkinliklerde kullanılması anlamına gelir.

ÇOCUK PORNOGRAFİSİ

(c) Çocuk pornografisi, hangi yoldan olursa olsun, belirleyici özelliği cinsel amaçlı bir betimleme olmak üzere, çocuğu gerçek fiille ya da benzeştirme yoluyla cinsel etkinlik içinde gösterme ya da çocuğun cinsel organlarını herhangi bir biçimde teşhir anlamına gelir.

Madde 3

1. Taraf Devletler'in her biri, asgarî bir zorunluluk olarak, aşağıda belirtilen fiillerin ve etkinliklerin, bu fiil ve etkinliklerin ülke içinde ya da dışında, bireysel olarak ya da organize biçimde gerçekleştirilsin, ceza yasası kapsamında yer almasını sağlayacaktır:

(a) Madde 2 (a)'da tanımlandığı biçimiyle çocuk satışı bağlamında:

(i) Bir çocuğun aşağıdaki amaçlara yönelik olarak hangi biçim ve yoldan olursa olsun teklifi, teslimi ve kabulü:

Çocuğun cinsel sömürüsü;

Çocuğun organlarının kâr amacıyla başkalarına aktarımı;

Çocuğun zorla çalıştırılması;

(ii) Evlat edinmeyle ilgili geçerli uluslararası belgelere aykırı olarak, bir çocuğun evlat edinilebilmesi için aracı olarak uygunsuz yollardan onay sağlanması;

(b) Madde 2(b)'de tanımlandığı biçimiyle bir çocuğu fuhş amacıyla teklif etme, elde etme, temin etme ya da sağlama; ve

(c) Madde 2(c)'de tanımlandığı biçimiyle çocuk pornografisinin yukarıdaki amaçlara yönelik olarak üretilmesi, dağıtılması, yayılması, ithali, ihracı, teklifi, satışı ya da bulundurulması.

2. Taraf Devlet'in ulusal yasalarındaki hükümlere tâbi olmak üzere ilgili yaptırımlar, bu tür fiillerin herhangi birine yönelik teşebbüsler ve yine bu fiillerde suç ortaklığı ve yer alma durumları için de geçerli olacaktır.

3. Taraf Devletler'den her biri bu tür fiillere, ağır niteliklerini de gözeterek, uygun cezalar getirecektir.

4. Taraf Devletler'den her biri, kendi ulusal yasalarının hükümlerine tâbi olmak üzere ve gerekli olduğu durumlarda, bu maddenin 1. paragrafında belirtilen ihlâllerde hükûmî şahısların sorumlu tutulabilmelerini sağlayacak önlemleri alacaktır. Taraf Devlet'in benimsediği hukuk ilkeleri açısından hükûmî şahısların bu sorumlulukları cezaî, hukukî ya da idarî olabilir.

5. Taraf Devletler, evlat edinme işlemlerinde yer alan bütün kişilerin, bu alanda geçerli uluslararası hukukî belgelere uygun davranmalarını sağlamak için gerekli bütün hukukî ve idarî önlemleri alacaklardır.

Madde 4

1. Taraf Devletler'den her biri, yukarıdaki madde 3.1 kapsamına giren ihlâllerin kendi topraklarında, kendisine kayıtlı gemi ya da uçakta ortaya çıkması halinde, bu ihlâller üzerinde yargı yetkisini kullanmak için gerekli önlemleri alacaktır.

2. Taraf Devletler'den her biri, madde 3.1'de belirtilen ihlâllerin aşağıdaki durumlarda gerçekleşmesi halinde bu ihlâller üzerinde yargı yetkisini kullanmak üzere gerekli önlemleri alabilir:

(a) İhlalle suçlananın o Devlet'in vatandaşı ya da mukimi olduğu durumlar;

(b) Mağdurun o Devlet'in vatandaşı olduğu durumlar.

3. Taraf Devletler'den her biri, ihlâlle suçlanan kişi kendi topraklarında bulunduğu ve ihlâlin kendi vatandaşlarından biri tarafından gerçekleştirildiği gerekçesiyle bu kişinin bir başka Taraf Devlet'e suçluların iadesi çerçevesinde gönderilmediği durumlarda, söz konusu ihlâller üzerinde yargı yetkisini kullanmak için gerekli önlemleri alacaktır.

4. Bu Protokol, iç hukuka göre uygulanan cezaî herhangi bir yargı yetkisini dışlamaz.

Madde 5

1. Madde 3.1'de tarif edilen ihlâller, Taraf Devletler arasında suçluların iadesi ile ilgili herhangi bir antlaşma çerçevesinde suçluların iadesini mümkün kılan ihlâller olarak değerlendirilecek, ayrıca suçluların iadesi konusunda aralarında daha sonra akdedilecek diğer bütün antlaşmalarda da yine bu nitelikteki ihlâller olarak ele alınacaktır.

2. Suçluların iadesini bu konuda bir antlaşmanın bulunması koşuluna bağlı gören herhangi bir Taraf Devlet, aralarında bu konuda bir antlaşma bulunmayan bir başka Taraf Devlet'ten suçlunun iadesi yönünde bir talebe muhatap olursa, bu Protokol'ü, belirtilen ihlâllerde suçlu iadesinin hukukî temeli olarak ele alabilir. Suçlu iadesi, kendisine bu yönde talepte bulunulan Devlet'in belirleyeceği koşullara tâbi olacaktır.

3. Suçluların iadesini bu yönde bir antlaşmanın varlığına bağlı kılmayan Taraf Devletler, kendisinden talepte bulunulan Devlet'in belirleyeceği koşullara tâbi olmak üzere, bu Protokol'de belirtilen ihlâlleri kendi aralarında suçlu iadesini mümkün kılan ihlâller olarak değerlendireceklerdir.

4. Taraf Devletler arasındaki suçlu iadesi açısından bu tür ihlâller, yalnızca fiilen ortaya çıktığı yerde değil, aynı zamanda madde 4 uyarınca bu alanda yargı yetkisi oluşturması istenen Devletler'de de gerçekleşmiş ihlâller sayılacaktır.

5. Madde 3.1'de tanımlanan bir ihlâlê ilişkin suçlu iadesi talebi yapılmışsa ve bu talebe muhatap olan Devlet ihlâli yapan kişinin vatandaşlığı nedeniyle bu iadeyi gerçekleştirmezse veya gerçekleştirilmeyecekse, konunun kovuşturma amacıyla yetkili mercilere sevki için gerekli önlemleri alacaktır.

Madde 6

1. Taraf Devletler, kovuşturma için gerekli kanıtların ortaya çıkartılması dahil olmak üzere, madde 3.1'de yer alan ihlâllerle ilgili soruşturmalarda, cezaî kovuşturmalarda ya da suçlu iadelerinde birbirlerine mümkün olan azamî yardımı yapacaklardır.

2. Taraflar, bu maddenin yukarıdaki 1. paragrafı altındaki yükümlülüklerini, aralarında mevcut karşılıklı hukukî yardım antlaşmaları ya da diğer düzenlemeler uyarınca yerine getireceklerdir. Bu tür antlaşma ya da düzenlemelerin olmadığı durumlarda ise Taraf Devletler birbirlerine kendi ulusal yasaları çerçevesinde yardımcı olacaklardır.

Madde 7

Taraf Devletler, kendi ulusal yasalarına tâbi olmak kaydıyla:

(a) Aşağıda belirtilenlere el konulmasını ve bunların müsaderesini sağlayacak önlemleri alacaklardır:

(i) Bu Protokol çerçevesinde tanımlanan ihlâllere doğrudan yönelik olan ya da bu ihlâllere zemin hazırlayan materyaller, varlıklar ve diğer araçlar;

Bu tür ihlâllerden sağlanan kazançlar;

- (b) Yukarıdaki paragraf (i)'de belirtilen materyal, varlık, araç ve kazançların zaptı ve müsaderesi için bir başka Taraf Devlet'ten gelecek talepleri yerine getireceklerdir;
- (c) Bu tür ihlâllerin gerçekleştirilmesi için kullanılan tesislerin geçici ya da sürekli biçimde kapatılmasını amaçlayan önlemler alacaklardır.

Madde 8

1. Taraf Devletler, bu Protokol çerçevesinde yasaklanan uygulamaların çocuk mağdurlarının haklarını ve yararlarını cezaî kovuşturma sürecinin bütün aşamalarında korumak için gerekli önlemleri özellikle aşağıdaki yollardan alacaklardır:

(a) Çocuk mağdurların olumsuz etkilere açık yanlarının göz önüne alınması; bu konumdaki çocukların tanık olarak özel gereksinimleri dahil gereksinimlerinin gözetilmesi için mevcut prosedürlerin uyarlanması;

(b) Çocuk mağdurların, ilgili kovuşturma sürecindeki hakları ve rolleri; kovuşturma sürecinin kapsamı, zamanlaması, ilerlemesi ve sonuçları konusunda bilgilendirilmeleri;

(c) Çocuk mağdurların görüşlerinin, gereksinimlerinin ve duyarlılıklarının, kişisel yararları söz konusu olduğu durumlarda, ulusal yasalarda yer alan usullere uygun biçimde dile getirilmesine imkân tanınması;

(d) Hukukî süreç boyunca çocuk mağdurlara gerekli destek hizmetlerinin sağlanması;

(e) Çocuk mağdurların özel yaşamlarının ve kimliklerinin gerektiği biçimde korunması; çocuk mağdurların kimliklerinin bilinmesine yol açabilecek sakıncalı bilgilerin yaygınlaşmasına karşı ulusal yasalar çerçevesinde gerekli önlemlerin alınması;

(f) Gerektiği durumlarda çocukların, ailelerinin ve tanıkların tehdit ve misillemelere karşı korunmaları;

(g) Davaların sonuçlandırılmasında, kararların tebliğinde ve çocuk mağdurlara tazminat ödenmesinde gereksiz gecikmelerden kaçınılması.

2. Taraf Devletler, mağdurun gerçek yaşına ilişkin belirsizliğin, mağdurun yaşının belirlenmesine ilişkin araştırmalar dahil olmak üzere cezaî soruşturma sürecinin başlatılmasını engellememesini sağlayacaklardır.

3. Taraf Devletler, bu Protokol'de belirtilen fiillerin mağduru olan çocuklara ceza hukuku çerçevesinde gösterilecek davranışların çocuğun yüksek yararını birincil derecede gözetmesini sağlayacaklardır.

4. Taraf Devletler, bu Protokol ile yasaklanan fiillerin çocuk mağdurlarıyla ilgili işlerde görev yapanların, özellikle hukuk ve psikoloji alanlarındaki eğitim olmak üzere, gerekli eğitimden geçmeleri için önlemler alacaklardır.

Taraf Devletler, gerektiği durumlarda, bu tür ihlâllere karşı mücadele eden, bu tür ihlâllerin mağduru olan çocukların korunmaları ve rehabilitasyonu için çalışan kişilerin ve/veya kuruluşların güvenliğini sağlayacak önlemleri alacaklardır.

5. Bu maddedeki herhangi bir husus, suçlama altında olanların adil ve tarafsız biçimde yargılanma haklarıyla çelişmez ve bu hakkı dışlamaz.

Madde 9

1. Taraf Devletler, bu Protokol'de tanımlanan ihlâllerin önlenmesi amacıyla yasalar, idarî önlemler, sosyal politikalar ve programlar geliştirecekler, var olanları güçlendirecekler, uygulayacaklar ve yaygınlaştıracaklardır. Söz konusu ihlâller karşısında savunmasız ve güç durumda olan çocuklara özel bir dikkat gösterilecektir.

2. Taraf Devletler, bu Protokol'de tanımlanan ihlâllerin zararlı sonuçlarına ve bu tür ihlâlleri önleyecek girişimlere ilişkin bilgilendirme ve eğitim yoluyla çocuklar dahil olmak üzere genel kamu oyunda bu konuya ilişkin bilinç ve duyarlılık oluşmasını sağlayacaklardır. Taraf Devletler, bu madde altındaki yükümlülüklerini yerine getirirken, başta çocuklar ve çocuk

mağdurlar olmak üzere genel olarak toplumun söz konusu bilgilendirme ve eğitim çalışmalarına uluslararası düzeyde olanlar dahil katılmasını teşvik edecektir.

3. Taraf Devletler, bu tür ihlallerin mağduru olan kişilerin toplumla tam anlamda yeniden bütünleşmeleri, fiziksel ve psikolojik anlamda iyileşmeleri dahil, kendilerine gerekli yardımı sağlamak üzere bütün önlemleri alacaklardır.

4. Taraf Devletler, bu Protokol'de tanımlanan ihlallerin bütün çocuk mağdurlarının, ortaya çıkan durumdan yasal olarak sorumlu bulunanlardan ayırım gözetmeksizin tazminat talep edebilmelerini sağlayacaklardır.

5. Taraf Devletler, bu Protokol'de tanımlanan ihlalleri içeren tanıtıcı materyallerin üretilmesini ve dağıtılmasını etkili biçimde önlemek üzere gerekli bütün önlemleri alacaklardır.

Madde 10

1. Taraf Devletler, çocuk satışı, çocuk fuhuşu, çocuk pornografisi ve çocuklara yönelik seks turizmi gibi fiillerin ve bu fiillerin gerçekleşmesinden sorumlu kişilerin araştırılması, kovuşturulması ve cezalandırılması ve söz konusu fiillerin önlenmesi alanındaki uluslararası işbirliğini çok taraflı, bölgesel ve iki taraflı anlaşmalarla sağlamak üzere gerekli bütün önlemleri alacaklardır.

Taraf Devletler, ayrıca, kendi yetkili mercileri, ulusal ve uluslararası hükümet dışı kuruluşlar ve uluslararası kuruluşlar arasındaki uluslararası işbirliğini ve eşgüdümü de geliştireceklerdir.

2. Taraf Devletler, çocuk mağdurların fiziksel ve psikolojik tedavileri, toplumla yeniden bütünleşmeleri ve ülkelerine iade edilmeleri konusunda karşılıklı olarak yardımlaşacaklar ve bu alandaki uluslararası işbirliğini geliştireceklerdir.

3. Taraf Devletler, çocukları alınıp satılma, fuhuş, pornografi ve seks turizmi gibi fiillere açık kılan, örneğin yoksulluk ve azgelişmişlik gibi temel nedenlerin ele alınabilmesi için gerekli uluslararası işbirliğini geliştireceklerdir.

4. Bunu yapabilecek durumda olan Taraf Devletler, halen mevcut çok taraflı, bölgesel, iki taraflı ya da diğer programlar aracılığıyla bu alanda malî, teknik ve diğer yardımlarda bulunacaklardır.

Madde 11

Bu Protokol'de yer alan hiçbir husus,

(a) Taraf Devlet'in yasalarında; ya da

(b) belirli bir Devlet'te geçerli olan uluslararası yasalarda

yer alıp çocuk haklarının geliştirilmesi açısından daha elverişli nitelik taşıyan hükümleri etkilemeyecektir.

Madde 12

1. Taraf Devletler'den her biri, bu Protokol'ün kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde, Protokol'de yer alan hükümlerin yaşama geçirilmesi için alınan önlemler konusunda kapsamlı bilgiler veren bir raporu Çocuk Hakları Komitesi'ne sunacaktır.

2. Sözü edilen bu kapsamlı raporun sunulmasının ardından, Taraf Devletler'den her biri, Sözleşme'nin 44. maddesi uyarınca Çocuk Hakları Komitesi'ne sunacakları raporlarda Protokol'ün uygulanmasına ilişkin diğer bilgileri verecektir. Protokol'ün diğer Taraf Devletler'i her beş yılda bir rapor vereceklerdir.

3. Çocuk Hakları Komitesi, bu Protokol'ün uygulanmasına ilişkin olarak Taraf Devletler'den ek bilgi talep edebilir.

Madde 13

1. Bu Protokol, Sözleşme'ye taraf olan ya da Sözleşme'yi imzalayan herhangi bir Devlet'in imzasına açıktır.

2. Bu Protokol, Sözleşme'ye taraf olan ya da Sözleşme'yi imzalayan herhangi bir Devlet'in onayına ya da kabulüne açıktır. Protokol'ün onayına ya da kabulüne ilişkin belgelerin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne iletilmesi gerekir.

Madde 14

1. Bu Protokol, onuncu onay ya da kabul belgesinin tesliminden üç ay sonra yürürlüğe girer.
2. Bu Protokol'ü onaylayan ya da Protokol yürürlüğe girdikten sonra kabul eden her Devlet için, Protokol, bu Devlet'in kendi onay ya da kabul belgesinin tesliminden bir ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 15

1. Herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne herhangi bir zaman yazılı bildirimde bulunarak bu Protokol'den çekilebilir. Bunun üzerine Genel Sekreter durumu, Sözleşme'yi onaylayan ya da kabul eden bütün Devletler'e bildirir. Protokol'den geri çekilme, ilgili bildirim Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından alınmasından bir yıl sonra geçerlilik kazanır.
2. Protokol'den geri çekilme, Taraf Devlet'i, geri çekilme işleminin geçerlilik kazanmasından önce ortaya çıkan herhangi bir duruma ilişkin olarak bu Protokol uyarınca üstlenmiş bulunduğu yükümlülüklerden kurtarmaz. Ayrıca, böyle bir geri çekilme, geri çekilme işleminin geçerlilik kazanmasından önce Komite'nin gündemine alıp görüştüğü herhangi bir konuya ilişkin görüşmelerin sürmesini engellemez.

Madde 16

1. Taraf Devletler'den herhangi biri, Protokol'de değişiklik önerip bu önerisini Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne iletebilir. Genel Sekreter bunun üzerine değişiklik önerisini diğer Taraf Devletler'e ileterek, önerinin görüşülüp oylanması için bir Taraf Devletler Konferansı toplanmasını uygun görüp görmediklerini sorar. Taraf Devletler'e bu konuda bilgi verilmesinin ardından dört ay içinde Taraf Devletler'den en az üçte birinin böyle bir Konferans'ı uygun bulması halinde, Genel Sekreter Konferans'ı Birleşmiş Milletler himayesinde toplar. Toplanan Konferans'ta hazır bulunan ve oy veren Taraf Devletler'in çoğunluğunun benimsediği değişiklik önerileri onay için Genel Kurul'a sunulur.
2. Bu maddenin 1. paragrafına uygun olarak kabul edilen herhangi bir değişiklik önerisi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından onaylanıp Taraf Devletler'in üçte iki çoğunluğu tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Herhangi bir değişiklik yürürlüğe girdiğinde, bu değişikliği kabul eden Taraf Devletler için bağlayıcılık kazanır; diğer Taraf Devletler içinse, kabul ettikleri bu Protokol'ün ve daha önceki değişikliklerin bağlayıcılığı devam eder.

Madde 17

1. Bu Protokol'ün her biri asıl sayılan Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinleri Birleşmiş Milletler'in arşivlerinde muhafaza edilecektir.
2. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Protokol'ün onaylanmış kopyalarını, Sözleşme'ye taraf olan ve Sözleşme'yi imzalayan Devletler'e gönderecektir.

ÇOCUK HAKLARINA DAİR SÖZLEŞMEYE EK ÇOCUK SATIŞI, ÇOCUK FAHİŞELİĞİ VE ÇOCUK PORNOGRAFİSİ İLE İLGİLİ İHTİYARİ PROTOKOL

Madde 1. 8 Eylül 2000 tarihinde New York'ta imzalanan "Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol"ün ekli beyan yapılmak suretiyle onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2. Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3. Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İşbu Protokol'e Taraf olan Devletler, Taraf Devletlerin, Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin amaçlarını daha fazla gerçekleştirmek ve Sözleşme hükümlerinin, özellikle 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 ve 36 ncı maddelerinin daha iyi uygulanmasını sağlayabilmek amacıyla, çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisinden çocukların korunmasını güvence altına almak için almaları gereken önlemleri artırmalarının uygun olacağını düşünerek; Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin, çocukları ekonomik istismardan ve çocuk açısından tehlike arz edebilecek veya çocuğun eğitimini aksatabilecek veya, çocuk sağlığına veya fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ya da sosyal gelişimine zarar verebilecek herhangi bir işte çalışmaktan korunma hakkını tanıdığını da gözönünde bulundurarak,

Çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisi amacıyla yapılan kayda değer ve giderek artan uluslararası çocuk ticaretinden ciddi endişe duyarak,

Çocukların özellikle duyarlı oldukları yaygın ve sürekli seks turizmi uygulamasından çocuk satışını, çocuk fahişeliğini ve çocuk pornografisini doğrudan teşvik etmesi nedeniyle derin endişe duyarak,

Kız çocukları dahil olmak üzere, özellikle duyarlılık taşıyan birtakım grupların cinsel istismara maruz kalma hususunda daha büyük bir risk altında olduklarını ve kız çocuklarının cinsel açıdan istismar edilenler arasında orantısız ölçüde temsil edildiklerini kabul ederek,

Çocuk pornografisinin internette ve diğer gelişen teknolojiler üzerinde artan erişilebilirliğinden endişe duyarak ve internet üzerinde Çocuk Pornografisiyle Mücadele Uluslararası Konferansını (Viyana, 1999) ve özellikle de, bu konferansın çocuk pornografisinin üretiminin, dağıtımının, ihracatının, naklinin, ithalatının, kasıtlı zilyetliğinin ve reklamının tüm dünyada suç olarak kabul edilmesi için çağrıda bulunan sonuç kararını anımsayarak ve hükümetler ile internet endüstrisi arasında daha yakın işbirliği ve ortaklığın önemini vurgulayarak,

Çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisinin ortadan kaldırılmasının, az gelişmişlik, yoksulluk, ekonomik eşitsizlikler, adil olmayan sosyo-ekonomik yapı, gereği gibi işlemeyen aile yapısı, eğitim eksikliği, kır-kent arası göç, cinsiyet ayrımcılığı, yetişkinlerin sorumsuz cinsel davranışları, zararlı geleneksel uygulamalar, silahlı çatışmalar ve çocuk ticareti dahil, bu durumu ağırlaştıran etkenleri ele alan bütüncül bir yaklaşım benimsemekle kolaylaşacağına inanarak,

Çocuk satışına, çocuk fahişeliğine ve çocuk pornografisine olan tüketici talebini azaltmak amacıyla kamuoyundaki bilinci artırmak için çaba göstermek gerektiğine ve tüm taraflar arasındaki küresel ortaklığın güçlendirilmesinin ve ulusal düzeyde hukukun uygulanmasının geliştirilmesinin de önemine inanarak,

Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinmede İşbirliği Hakkında Lahey Sözleşmesi, Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine ilişkin Lahey Sözleşmesi, Çocukların Korunması için Tedbirler ve Ebeveyn Sorumluluğu ile ilgili İşbirliği, Tanıma, Tenfiz, Uygulanabilir Kanun ve Mahkeme Yetkisine ilişkin Lahey Sözleşmesi, Uluslararası Çalışma Örgütününün 182 sayılı En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına ilişkin Acil Eylem Sözleşmesi gibi çocukların korunmasına ilişkin uluslararası yasal düzenlemelerin hükümlerini kaydederek,

Çocuk haklarının ilerletilmesi ve korunmasına yönelik geniş çaplı bağlılığı ortaya koyan Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye gösterilen güçlü destekten cesaret alarak,

Çocukların Satışını, Çocuk Fahişeliğini ve Çocuk Pornografisini Önlemek için Eylem Programının hükümlerinin ve Çocukların Ticari Amaçlı Cinsel İstismarına Karşı 1996

Stockholm Kongresi Bildirisi ve Eylem Gündeminin ve ilgili uluslararası organların bu konulardaki diğer karar ve tavsiyelerinin uygulanmasının önemini kabul ederek, Çocuğun korunması ve uyumlu gelişimi için her halkın geleneklerinin ve kültürel değerlerinin önemini gerektiği gibi dikkate alarak,

Aşağıdaki maddeler üzerinde anlaşma sağlamışlardır:

Madde 1

Taraf Devletler çocuk satışı, çocuk fahişeliğini ve çocuk pornografisini bu Protokol uyarınca yasaklayacaklardır.

Madde 2

İşbu Protokol'ün amacı bakımından:

(a) Çocuk satışı, herhangi bir şahıs veya bir grup şahıs tarafından, ücret ya da başka herhangi bir şey karşılığında bir çocuğun başka birine devredildiği herhangi bir fiil veya işlem anlamına gelmektedir.

(b) Çocuk fahişeliği, bir çocuğun ücret veya başka herhangi bir şey karşılığında cinsel faaliyetlerde kullanılması demektir.

(c) Çocuk pornografisi, çocuğun gerçekte veya taklit suretiyle bariz cinsel faaliyetlerde bulunur şekilde herhangi bir yolla teşhir edilmesi veya çocuğun cinsel uzuvlarının, ağırlıklı olarak cinsel amaç güden bir şekilde gösterilmesi anlamına gelir.

Madde 3

1. Her Taraf Devlet asgari olarak aşağıdaki fiil ve faaliyetlerin ülke içinde veya ülke dışında veya ferdi veya örgütlü bir biçimde işlenmiş olup olmamalarına bakılmaksızın, kendi suç veya ceza yasalarının tam anlamıyla kapsamı içine girdiğini garanti edecektir.

(a) 2 nci maddede tanımlandığı üzere, çocuk satışı çerçevesinde:

(i) Hangi yolla olursa olsun, çocuğun,

a. Cinsel istismarı,

b. Organlarının kâr sağlama amacıyla nakli,

c. Zorla çalıştırılması amaçlarıyla teklifi, teslimi ya da kabulü;

(ii) Evlat edinme konusunda yürürlükteki uluslararası yasal düzenlemeler ihlal edilmek suretiyle bir çocuğun evlat edinilmesi için uygunsuz bir şekilde rıza istihsal edilmesini teminen aracılık yapılması,

(b) Çocuğun, 2 nci maddede tanımlandığı üzere, çocuk fahişeliği amacıyla teklifi, elde edilmesi, tedariki veya temini;

(c) 2 nci maddede tanımlandığı üzere, çocuk pornografisinin, yukarıda belirtilen amaçlar için üretimi, dağıtımı, yayılması, ithali, ihracı, sunumu, satışı veya zilyetliği;

2. Taraf Devletlerin ulusal mevzuatına bağlı kalmak kaydıyla, yukarıdaki hükümler, bu fiillerden herhangi birine teşebbüs halinde ve bu fiillerden herhangi birine suç ortaklığı veya katılım olduğunda da uygulanacaktır.

3. Her Taraf Devlet bu fiilleri, vahametini dikkate alan uygun cezalarla cezalandırılabilir suçlar haline getirecektir.

4. Ulusal mevzuata bağlı kalmak kaydıyla, her Taraf Devlet, uygun olduğu hallerde, tüzel kişilerin bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen suçlara ilişkin yükümlülüklerini tesis etmek için önlemler alacaktır. Taraf Devletin yasal ilkelerine bağlı kalmak kaydıyla, tüzel kişilerin sorumluluğu cezaî, hukukî veya idarî olabilir.

5. Taraf Devletler evlat edinmeye müdahil olan tüm şahısların yürürlükteki uluslararası yasal düzenlemelere uygun bir biçimde hareket etmesini sağlamak için uygun olan her türlü yasal ve idarî önlemi alacaklardır.

Madde 4

1. Her Taraf Devlet, suçun kendi topraklarında veya kendi kayıtlarında yer alan bir gemide veya bir uçakta işlenmesi halinde, 3 üncü maddenin 1 inci fıkrasında atıfta bulunulan suçlar üzerinde yargılama yetkisini tesis etmek için gerekli olabilecek bütün önlemleri alacaktır.

2. Her Taraf Devlet 3 üncü maddenin 1 inci fıkrasında atıfta bulunulan suçlar üzerinde yargılama yetkisini tesis etmek için aşağıdaki durumlarda gerekli olabilecek bütün önlemleri alacaktır:

(a) Suç isnat edilen kişi o devletin uyruğu ise veya o devletin topraklarında ikamet ediyorsa;

(b) Mağdur o devletin uyruğu ise;

3. Her Taraf Devlet, suç isnat edilen şahsın kendi topraklarında bulunması halinde ve suçun kendi uyruğu olan biri tarafından işlenmiş olmasına dayanarak anılan şahsı başka bir Taraf Devlete iade etmiyorsa, yukarıda belirtilen suçlar üzerinde yargılama yetkisini tesis etmek için de gerekli olabilecek bütün önlemleri alacaktır.

4. Bu Protokol, iç hukuk uyarınca uygulanan herhangi bir cezaî yargılama yetkisini ortadan kaldırmaz.

Madde 5

1. 3 üncü maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen suçların Taraf Devletler arasında herhangi bir suçluların iadesi sözleşmesine iadeyi gerektiren suçlar olarak dahil edilecekleri kabul edilecektir; ve bu suçlar Taraf Devletler arasında sonradan akdedilen her iade andlaşmasına da, bu andlaşmalarda öngörülen koşullarla uyum içinde, iade gerektiren suçlar olarak dahil edileceklerdir.

2. Eğer, suçluların iadesini bir sözleşmenin mevcudiyeti koşuluna dayandıran bir Taraf Devlet aralarında iade sözleşmesi bulunmayan başka bir Taraf Devletten iade talebi alırsa, bu Protokolü, bu tür suçlarda suçluların iadesine ilişkin bir yasal zemin olarak değerlendirebilir. İade, talepte bulunulan Devlet hukukunun öngördüğü koşullara tabidir.

3. İadeyi bir andlaşmanın mevcudiyeti koşuluna dayandırmayan Taraf Devletler bu tür suçları, iadenin talepte bulunulan ülkenin hukukunun öngördüğü koşullara tabi olması kaydıyla, kendi aralarında iade gerektiren suçlar olarak tanıyacaklardır.

4. Bu tür suçlar, Taraf Devletler arasında suçluların iadesi amacıyla yalnızca suçun meydana geldiği yerde işlenmiş gibi değil, aynı zamanda 4 üncü madde uyarınca kendi yargılama hakkını tesis eden Devletlerin topraklarında işlenmiş gibi muamele görecektir.

5. Eğer 3 üncü maddenin 1 inci fıkrasında tanımlanan bir suça ilişkin bir iade talebinde bulunulursa ve eğer talepte bulunulan Taraf Devlet iadeyi suçlunun uyruğu temelinde gerçekleştirmez veya gerçekleştirmeyecek ise, iade talebinde bulunan Taraf Devlet dava açılması amacıyla durumun kendi yetkili makamlarına intikali için uygun önlemleri alacaktır.

Madde 6

1. Taraf Devletler 3 üncü maddenin 1 inci fıkrasında ileri sürülen suçlara yönelik soruşturma veya ceza veya suçluları iade davaları bağlamında ellerinde bulunan duruşmalar için gerekli delillerin temin edilmesinde yardım dahil, birbirlerine en büyük ölçüde yardımcı yapacaklardır.

2. Taraf Devletler işbu maddenin 1 inci fıkrası çerçevesindeki yükümlülüklerini karşılıklı yasal yardıma ilişkin olarak aralarında varolan herhangi bir andlaşma veya diğer düzenlemelerle uyum içinde yerine getireceklerdir. Taraf Devletler bu tür bir andlaşma ya da düzenlemenin yokluğu halinde birbirlerine yardımlarını kendi iç hukukları çerçevesinde üstleneceklerdir.

Madde 7

Taraf Devletler kendi ulusal hukuklarının hükümlerine tabi olmak kaydıyla,

(a) Aşağıdaki unsurların zapt ve müsadere edilmesini sağlamak için uygun olan önlemleri alacaklardır:

(i) İşbu Protokol'de belirtilen suçları işlemek veya bu suçların işlenmesini kolaylaştırmak için kullanılan malzeme, mal ve diğer araç gibi her türlü eşyalar;

(ii) Bu tür suçlardan elde edilen kazanç;

(b) (a) bendinde belirtilen mallara ve kazanca yönelik başka bir Taraf Devletten gelen zapt ve müsadere taleplerini yerine getireceklerdir.

(c) Bu suçları işlemek için kullanılan bina ve müstemilat dahil alanın, geçici veya kesin surette kapatılmasını amaçlayan önlemler alacaklardır.

Madde 8

1. Taraf Devletler çocuk mağdurların haklarını ve çıkarlarını işbu Protokol ile yasaklanmış olan uygulamalardan korumak için uygun önlemleri ceza adaleti sürecinin her aşamasında ve özellikle de,

(a) Çocuk mağdurların duyarlılıklarını kabul ederek ve onların tanık sıfatıyla özel ihtiyaçları da dahil olmak üzere özel ihtiyaçlarını karşılayacak usülleri uyarlayarak;

(b) Çocuk mağdurları sahip oldukları hakları, adalet sürecindeki rolleri, duruşmaların kapsamı, zamanlaması, gelişimi ve davalarının vaziyeti konusunda bilgilendirerek;

(c) Çocuk mağdurların görüşlerinin, ihtiyaçlarının ve endişelerinin şahsi çıkarlarının etkilendiği duruşmalarda dile getirilmesine ve gözönünde bulundurulmasına ulusal hukukun usul kurallarıyla tutarlı bir biçimde müsaade edilerek;

(d) Yasal sürecin tümü boyunca çocuk mağdurlara uygun destek hizmetlerini sağlayarak;

(e) Çocuk mağdurların mahremiyetini ve kimliklerini uygun şekilde koruyarak ve kimliklerinin tespit edilmesine yol açabilecek bilgilerin uygunsuz bir biçimde yayılmasını önlemek için ulusal yasalara uygun önlemleri alarak;

(f) Çocuk mağdurların ve onların yanısıra ailelerinin ve lehine tanıklık edenlerin korkutma ve misillemelere karşı güvenliklerini gereken durumlarda sağlayarak;

(g) Davaların düzenlenmesinde, mahkeme kararlarının icra ve infazında veya çocuk mağdurlara tazminat öngören emirlerin veya kararnamelerin icrasında gereksiz ertelemelerden kaçınarak, benimseyeceklerdir.

2. Taraf Devletler, mağdurun gerçek yaşına ilişkin belirsizliğin, mağdurun yaşını tespit etmeye yönelik soruşturma dahil, cezai soruşturmanın başlamasına engel teşkil etmeyeceğini garanti edeceklerdir.

3. Taraf Devletler, işbu Protokolde tanımlanan suçların mağduru çocuklara yönelik ceza adaleti sistemi muamelelerinde, çocuğun en yüksek çıkarlarının öncelikli olarak gözetilmesini garanti edeceklerdir.

4. Taraf Devletler, işbu Protokol tarafından yasaklanan suçların çocuk kurbanları ile çalışan kişilerin, özellikle hukukî ve psikolojik olmak üzere, uygun eğitime tâbi tutulmalarını sağlayabilmek için önlemler alacaklardır.

5. Taraf Devletler gerekli durumlarda bu tür suçların çocuk mağdurlarının önlenmesine ve/veya korunmasına ve rehabilitasyonuna müdahil olmuş kişilerin ve/veya örgütlerin güvenliğini ve bütünlüğünü koruyabilmek amacıyla önlemler alacaklardır.

6. Bu maddede yer alan hiçbir hüküm sanığın adil ve tarafsız bir duruşma hakkına halel getirmeyecek ve bu hakla çelişir biçimde yorumlanmayacaktır.

Madde 9

1. Taraf Devletler işbu Protokolde belirtilen suçları önlemek için gerekli kanunları, idarî önlemleri, sosyal politikaları ve programları kabul edecek veya güçlendirecek, uygulayacak ve yayacaklardır. Bu fiillere karşı özellikle duyarlı olan çocukların korunmasına özel dikkat gösterilecektir.

2. Taraf Devletler önleyici tedbirler ve bu Protokolde belirtilen suçların zarar verici etkileri hakkında tüm uygun araçlarla edinilecek bilgi, eğitim ve öğretim yoluyla çocuklar dahil kamuoyunun, büyük ölçüde bilincini artıracaklardır. Taraf Devletler bu maddedeki yükümlülüklerini yerine getirirken toplumun ve özellikle de çocukların ve çocuk mağdurların, bu türden bilgilendirme ve eğitim ve öğretim programlarına, uluslararası düzey de dahil olmak üzere, katılımını teşvik edeceklerdir.

3. Taraf Devletler bu tür suçların mağdurlarına sosyal açıdan topluma geri kazandırılmaları ve fiziksel ve psikolojik yönden tamamen iyileşmeleri dahil olmak üzere uygun olan tüm yardımları temin etmek amacıyla mümkün olan her türlü önlemi alacaklardır.

4. Taraf Devletler işbu Protokol'de tanımlanan suçların tüm çocuk mağdurlarına yasal sorumlulardan zararlarının tazmin edilmesine ilişkin kanunî yollardan ayırım gözetilmeksizin yararlanmalarını sağlayacaklardır.

5. Taraf Devletler bu Protokol'de tanımlanan suçların reklamında kullanılan malzemelerin üretiminin ve yayılmasının etkin şekilde yasaklanması için uygun önlemleri alacaklardır.

Madde 10

1. Taraf Devletler çocuk satışı, çocuk fahişeliği, çocuk pornografisi ve çocuk seks turizmini içeren faaliyetlerden sorumlu olanların önlenmesine, meydana çıkarılmasına, soruşturma, kovuşturma ve cezalandırılmasına yönelik uluslararası işbirliğini çok taraflı, bölgesel ve iki taraflı düzenlemelerle güçlendirmek için gerekli olan bütün adımları atacaklardır. Taraf Devletler kendi makamları, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları ve uluslararası örgütler arasındaki uluslararası işbirliği ve eşgüdümü de geliştireceklerdir.

2. Taraf Devletler çocuk mağdurlara fiziksel ve psikolojik yönden iyileşmeleri, sosyal açıdan topluma geri kazandırılmaları ve vatanlarına geri dönmeleri konusunda yardımcı olabilmek için uluslararası işbirliğini geliştireceklerdir.

3. Taraf Devletler çocukların, satış, fahişelik, pornografik uygulamaları ve çocuk seks turizmine karşı zaafiyetini artıran yoksulluk, az gelişmişlik gibi temel nedenleri ele almak amacıyla uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesini teşvik edeceklerdir.

4. Taraf Devletler, yapabildikleri takdirde, mevcut çok taraflı, bölgesel ve ikili veya diğer programlar yoluyla malî, teknik veya diğer yardımları sağlayacaklardır.

Madde 11

Bu Protokol'deki hiçbir hüküm çocuk haklarının gerçekleştirilmesine daha fazla imkân sağlayan ve

(a) Taraf Devletin hukuku veya

(b) Taraf Devlet açısından yürürlükte olan uluslararası hukuk, kapsamında yer alabilecek herhangi bir hükmü etkilemeyecektir.

Madde 12

1. Her Taraf Devlet, Protokol'ün kendisi açısından yürürlüğe giriş tarihinden başlayarak iki yıl içinde, Protokol'ün hükümlerinin uygulanması için almış olduğu önlemlere ilişkin kapsamlı bilgi içeren bir raporu Çocuk Hakları Komitesine sunacaktır.

2. Kapsamlı raporun verilmesinden sonra, her Taraf Devlet Çocuk Hakları Komitesi'ne sunduğu rapora Sözleşmenin 44 üncü maddesi uyarınca bu Protokol'ün uygulanmasına ilişkin her türlü ilave bilgiyi ekleyecektir. Bunun dışında, Protokol'e Taraf Devletler her beş yılda bir rapor sunacaklardır.

3. Çocuk Hakları Komitesi Taraf Devletlerden bu Protokol'ün uygulanmasına yönelik ilave bilgi talebinde bulunabilecektir.

Madde 13

1. İşbu Protokol Sözleşme'ye taraf olan veya Sözleşme'yi imzalamış bulunan herhangi bir Devletin imzasına açıktır.
2. İşbu Protokol Sözleşme'ye taraf olan veya Sözleşme'yi imzalamış bulunan herhangi bir Devletin onayına tâbidir ve katılıma açıktır. Onay veya katılıma ilişkin belgeler Birleşmiş Milletler Genel Sekreter'inde saklanacaktır.

Madde 14

1. İşbu Protokol onaylama veya katılıma ilişkin onuncu belgenin Saklayıcıya verilmesinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.
2. İşbu Protokol onu onaylayan veya yürürlüğe girmesinden sonra katılan her Devlet bakımından, o Devlet'in onay veya katılım belgesini Saklayıcıya verdiği tarihten bir ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 15

1. Herhangi bir Taraf Devlet işbu Protokolü Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yapacağı yazılı bir bildirimle, herhangi bir zamanda feshedebilir. Bunun üzerine Genel Sekreter, Sözleşmeye Taraf diğer Devletleri ve Sözleşmeyi imzalamış bulunan tüm Devletleri bu konuda bilgilendirir. Fesih, bildirim Genel Sekreterce teslim alınmasından bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.
2. Böyle bir feshin bildirim feshin yürürlüğe girmesinden önce meydana gelebilecek herhangi bir suç açısından Taraf Devletin işbu Protokol çerçevesindeki yükümlülüklerinin ortadan kalkması sonucunu doğurmayacaktır. Aynı şekilde böyle bir fesih bildirim, feshin yürürlüğe girmesinden önce, Komite tarafından görüşülmekte olan herhangi bir hususun ele alınmasına devam edilmesine hiçbir şekilde hâle getirmeyecektir.

Madde 16

1. Herhangi bir Taraf Devlet bir değişiklik önerisinde bulunabilir ve bunu Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne ibraz edebilir. Genel Sekreter bunun üzerine, değişiklik önerisini Taraf Devletlere, önerilerin görüşülmesi ve oylanması amacıyla bir Taraf Devletler Konferansı düzenlenmesini isteyip istemediklerini bildirmeleri talebiyle iletacaktır. Böyle bir bildirim müteakip, dört ay içinde Taraf Devletlerin en az üçte birinin Konferans yapılmasını istemesi durumunda, Genel Sekreter, Birleşmiş Milletler himayesinde Konferansı toplayacaktır. Konferansta hazır bulunan ve oy veren Taraf Devletlerin çoğunluğu tarafından kabul edilen herhangi bir değişiklik önerisi onay için Genel Kurula sunulacaktır.
2. İşbu maddenin 1 inci fıkrasına uygun olarak kabul edilen bir değişiklik önerisi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından onaylanıp Taraf Devletlerin üçte iki çoğunluğunca kabul edildiğinde yürürlüğe girecektir.
3. Yürürlüğe giren bir değişiklik önerisi, öneriyi kabul eden Taraf Devletler için bağlayıcılık kazanacaktır. Diğer Taraf Devletler ise, işbu Protokol'ün hükümleri ve daha önce kabul etmiş oldukları herhangi bir değişiklik ile bağlı kalmaya devam edeceklerdir.

Madde 17

1. İşbu Protokolün, eşit derecede geçerli olan Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinleri Birleşmiş Milletler arşivlerinde saklanacaktır.
 2. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri işbu Protokolün onaylı örneklerini Sözleşmeye Taraf tüm Devletlere ve Sözleşmeyi imzalamış bulunan Devletlere iletacaktır.
- Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokolün Onaylanması Sırasında Türkiye Cumhuriyeti Tarafından Yapılan Beyanın Metni Türkiye Cumhuriyeti İşbu İhtiyari Protokol'ün hükümlerini yalnızca tanıdığı ve diplomatik ilişki kurduğu Taraf Devletlere karşı uygulayacağını beyan eder.

